

SERIA:

APOLOGETYKA

AUTOR:

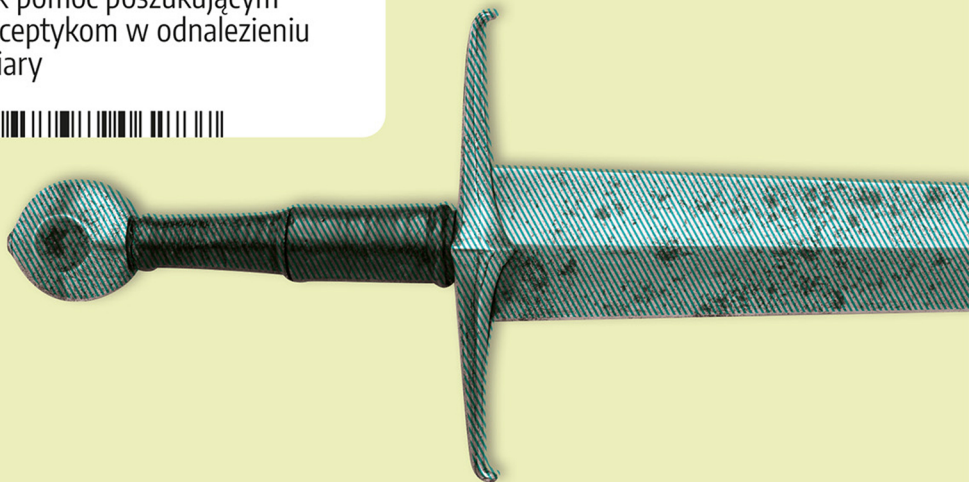
Alister E. McGrath

TYTUŁ:

Apologetyka po prostu

PODTYTUŁ:

Jak pomóc poszukującym
i sceptykom w odnalezieniu
wiary

Apologetyka po prostu

ALISTER E. MCGRATH

Apologetyka po prostu
Jak pomóc poszukującym i sceptykom
w odnalezieniu wiary

Przełożyła Dominika Krupińska

Tytuł oryginału

Mere Apologetics: How to Help Seekers and Skeptics Find Faith.

© Copyright 2012 by Alister E. McGrath

Originally published in English under the title *Mere Apologetics* by Baker Books, a division of Baker Publishing Group, Grand Rapids, Michigan, 49516 U.S.A.

All rights reserved.

© Copyright for this edition by Wydawnictwo W drodze, 2020

Redaktor prowadzący – EWA KUBIAK

Redakcja – LIDIA KOZŁOWSKA

Korekta – PAULINA JESKE-CHOIŃSKA, LIDIA KOZŁOWSKA

Skład i łamanie – STANISŁAW TUCHOŁKA • panbook.pl

Redakcja techniczna – KRZYSZTOF LORCZYK OP

Projekt okładki – KRZYSZTOF LORCZYK OP

Fotografia na okładce – miecz z żelaza (ok. 1375–1450), ze zbiorów Metropolitan Museum of Art w Nowym Jorku

ISBN 978-83-7906-289-8

Wydawnictwo Polskiej Prowincji Dominikanów W drodze sp. z o.o.

Wydanie 1

ul. Kościuszki 99

61-716 Poznań

tel. 61 852 39 62

sprzedaz@wdrodze.pl

www.wdrodze.pl

☞ MOIM KOLEGOM I STUDENTOM Z OKSFORDZKIEGO CENTRUM
APOLOGETYKI CHRZEŚCIJAŃSKIEJ

Spis treści

WPROWADZENIE — 11

ROZDZIAŁ PIERWSZY

ROZPOCZĘCIE — 13

Czym jest apologetyka? — 13

Definicje apologetyki — 14

Podstawowe zagadnienia apologetyki chrześcijańskiej — 16

Apologetyka a ewangelizacja — 21

Ograniczenia apologetyki — 23

Dalsza droga — 24

Dodatkowe lektury — 25

ROZDZIAŁ DRUGI

APOLOGETYKA A KULTURA WSPÓŁCZESNA — 27

Od nowoczesności do ponowoczesności — 27

Apologetyka a epoka nowoczesności — 27

Pojawienie się ponowoczesności — 29

Apologetyka a ponowoczesność — 31

Podjęcie przyjęte w tej książce — 34

Dalsza droga — 38

Dodatkowe lektury — 38

ROZDZIAŁ TRZECI

TEOLOGICZNE PODSTAWY APOLOGETYKI — 39

Umieszczanie w kontekście — 40

Apologetyka a teologiczna wizja rzeczywistości — 44

Przykład roboczy: teologiczna analiza krzyża — 45

Dalsza droga — 52

Dodatkowe lektury — 52

ROZDZIAŁ CZWARTY

ZNACZENIE ODBIORCÓW — 53

Sposobności i pytania — 53

- Apologetyka kierowana do Żydów:
mowa Piotra w dniu Pięćdziesiątnicy (DZ 2) — 55
- Apologetyka kierowana do Greków:
kazanie Pawła w Atenach (DZ 17) — 58
- Apologetyka kierowana do Rzymian:
mowy sądowe Pawła (DZ 24–26) — 61
- Apologetyka a odbiorcy: zasady ogólne — 63
- Apologetyka a odbiorcy: konkretne zagadnienia — 64
- Dalsza droga — 65
- Dodatkowe lektury — 65

ROZDZIAŁ PIĄTY

- RACJONALNOŚĆ WIARY CHRZEŚCIJAŃSKIEJ — 67
- Rozumienie natury wiary — 69
- Dlaczego racjonalność chrześcijaństwa jest istotna? — 75
- Filozofia nauki jako pomoc dla apologetyki — 78
- Wyjaśnianie rzeczy: studium przypadku — 84
- Dalsza droga — 87
- Dodatkowe lektury — 88

ROZDZIAŁ SZÓSTY

- TROPY PROWADZĄCE DO WIARY — 89
- Podejścia do zaangażowania apologetycznego — 89
- Tropy, wskazówki i dowody — 89
- Trop 1: stworzenie – początki Wszechświata — 92
- Trop 2: dostrojenie – Wszechświat zaprojektowany do życia? — 93
- Trop 3: porządek – fizyczna struktura świata — 96
- Trop 4: moralność – tęsknota za sprawiedliwością — 99
- Trop 5: pragnienie – zmysł orientacji wskazujący na Boga — 104
- Trop 6: piękno – wspaniałość świata naturalnego — 109
- Trop 7: relacyjność – Bóg jako Osoba — 112
- Trop 8: wieczność – intuicja nadziei — 114
- Splatanie tropów: w poszukiwaniu wzorca — 116
- Dalsza droga — 119
- Dodatkowe lektury — 120

ROZDZIAŁ SIÓDMY

- BRAMY DLA APOLOGETYKI — 121
- Otwieranie drzwi do wiary — 121
- Bramy a apologetyka: kilka refleksji — 122

Brama 1: wyjaśnienie —	124
Brama 2: argumentacja —	125
Brama 3: historie —	132
Brama 4: obrazy —	143
Dalsza droga —	148
Dodatkowe lektury —	150

ROZDZIAŁ ÓSMY

PYTANIA O WIARĘ — 151

Opracowywanie podejść —	151
Pytania i obawy: kilka podstawowych wskazówek —	154
Studium przypadku 1: dlaczego Bóg pozwala na cierpienie? —	156
Studium przypadku 2: Bóg jako podpórka —	160
Wykorzystanie dla własnych celów: dostosowywanie studiów przypadku —	165
Dodatkowe lektury —	172

ROZDZIAŁ DZIEWIĄTY

ZAKOŃCZENIE — 173

Opracowywanie własnego podejścia apologetycznego —	173
Znać siebie —	173
Uczyć się od innych —	174
Praktyka —	175
A w końcu... —	177

INDEKS — 179

Wprowadzenie

Książka ta jest wprowadzeniem do apologetyki – dziedziny myśli chrześcijańskiej, która koncentruje się na uzasadnianiu podstawowych zagadnień wiary chrześcijańskiej oraz ich skutecznym przekazywaniu światu niechrześcijańskiemu. Zaleca ona przyjęcie nastawienia polegającego na *z a n g a ż o w a n i u*, to znaczy zachęcaniu chrześcijan do wchodzenia w styczność z ideami obecnymi w naszej kulturze, zamiast uciekania od nich lub utrzymywania, że można je zignorować. Celem apologetyki jest przemiana wiernych w myślicieli, a myślicieli w wiernych. Angażuje ona nasz rozum, naszą wyobraźnię i nasze najgłębsze tęsknoty. Otwiera serca, oczy i umysły. Jak pewnego razu zażartował wielki apologeta G.K. Chesterton (1874–1936): „Umysł, tak jak usta, otwiera się po to, by napełnić go czymś konkretnym”¹. Apologetyka wysławia i głosi zasadność intelektualną, bogactwo wyobrazeniowe oraz duchową głębię Ewangelii sposobami, które mogą trafiać do naszej kultury.

Apologetykę należy postrzegać nie jako obronną i wrogą reakcję skierowaną przeciwko światu, lecz jako upragnioną sposobność pokazywania, chwalenia i prezentowania skarbicy chrześcijańskiej wiary. Zachęca ona wiernych do uświadamiania sobie swojej wiary, jak również wyjaśniania i zachwalania jej ludziom spoza Kościoła. Ma na celu prezentowanie intelektualnego, moralnego, wyobrazeniowego i relacyjnego bogactwa wiary chrześcijańskiej – częściowo po to, aby dodawać wiernym otuchy i pomagać im w rozwijaniu wiary, ale przede wszystkim po to, by umożliwić osobom spoza wspólnoty wiary dostrzeżenie porywającej perspektywy, która zajmuje centrum chrześcijańskiej Ewangelii.

Celem tej książki jest przedstawienie czytelnikom głównych tematów apologetyki przez odsłonięcie jej zamiarów i podejścia. Staralem się nadać niniejszej publikacji dostępną, interesującą i użyteczną formę, wskazując jednocześnie bardziej szczegółowe źródła, dzięki którym czytelnik będzie mógł kontynuować

---

¹ G.K. Chesterton, *Autobiografia*, przeł. M. Reda, Apostolicum–Frona, Ząbki–Warszawa 2010, s. 270.

lekturę w wybranym momencie. Nie jest wyczerpująca, więc jeżeli ktoś zechce, uzupełni ją bardziej dogłębnymi i specjalistycznymi tekstami. Nie przedstawia też punktu widzenia żadnej konkretnej szkoły apologetycznej. Zamiast ograniczać się do jakiejś jednej, określonej szkoły lub podejścia apologetycznego, praca ta sięga po ich wspólne bogactwo. Ma ona zachęcić i przygotować czytelników, by mogli rozwijać apologetyczny sposób myślenia i samodzielnie dalej zgłębiać, jak objaśniać i propagować Ewangelię w naszej kulturze. Podejście prezentowane w książce pod wieloma względami odzwierciedla postawę C.S. Lewisa (1898–1963), być może największego apologety XX wieku. Ma ona ułatwić czytelnikowi zorientowanie się, o jakie zagadnienia chodzi i jak chrześcijanie mogą na nie reagować. Jak każde wprowadzenie, pozostawi ona czytelnika z pragnieniem, by dowiedzieć się więcej i pójść dalej. Nie ma za to wcale na celu odpowiedzieć na wszystkie pytania!

Materiał wykorzystany w tej publikacji był przez ponad sześć lat w całości sprawdzany na studentach i w publicznych wystąpieniach, przede wszystkim w ramach prowadzonego przeze mnie podstawowego cyklu wykładów w Oksfordzkim Centrum Apologetyki Chrześcijańskiej pt. „Wprowadzenie do apologetyki chrześcijańskiej”. Uzupełniłem go o treści opracowane dla szkół letnich w Oksfordzie oraz Regent College w Vancouver, które koncentrowały się na centralnych zagadnieniach apologetyki oraz na tym, jak umożliwiają one Kościołowi pozytywne i nieustanne uczestnictwo w rozwiązywaniu problemów stawianych przez naszą kulturę. Jestem głęboko wdzięczny moim studentom za ich reakcje, pomysły i zachęty, tak ważne dla mnie przy opracowywaniu podejścia przedstawionego w tej książce. Mam nadzieję, że pomoże ona innym ludziom odkryć, dlaczego apologetyka jest z jednej strony tak ciekawa, a z drugiej tak decydująca dla przyszłości chrześcijańskiej wiary.

ALISTER MCGRATH, King's College, Londyn
Grudzień 2010